

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. OBECNÁ ČÁST

A Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy a odůvodnění jejich hlavních principů

Předkládaným návrhem novely zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, se navrhuje vyhlásit nový Národní park Křivoklátsko. Jedná se o v pořadí pátý národní park (NP) vyhlášený na území České republiky (vedle Krkonošského národního parku, původně vyhlášeného vládním nařízením č. 41/1963 Sb. a posléze přehlášeného nařízením vlády č. 165/1991 Sb., NP Šumava původně vyhlášeného nařízením vlády č. 163/1991 Sb., NP Podyjí původně vyhlášeného nařízením vlády č. 164/1991 Sb. a NP České Švýcarsko původně vyhlášeného zákonem č. 161/1999 Sb.). Předchozí vyhlášení uvedených 4 národních parků v kategorii „národní park“ bylo potvrzeno novelou zákona č. 114/1992 Sb., publikovanou pod č. 123/2017 Sb. (§ 15a až 15d), s účinností od 1. 6. 2017.

NP Křivoklátsko se vyhláší na části dosavadní Chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko a jeho předmětem ochrany je rozsáhlý vnitrozemský komplex převážně listnatého lesa nižších poloh s velkým podílem přirozených či lidskou činností málo ovlivněných ekosystémů, s výrazně vyvinutým údolním a vrcholovým fenoménem řeky Berounky a jejích přítoků v různých podobách, a mimořádně vysokou rozmanitostí živé i neživé přírody na všech hierarchických úrovních. Předmětem ochrany jsou rovněž evropsky významné druhy a typy evropských stanovišť, pro něž jsou na území národního parku vymezeny evropsky významné lokality. Přírodní hodnoty území jednoznačně naplňují kritéria stanovená v § 15 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny pro jeho vyhlášení v kategorii „národní park“ (*rozsáhlé území s typickým reliéfem a geologickou stavbou a převažujícím výskytem přirozených nebo člověkem málo pozměněných ekosystémů, jedinečná a významná v národním či mezinárodním měřítku z hlediska ekologického, vědeckého, vzdělávacího nebo osvětového*).

Jedinečnost nově vyhlášeného NP Křivoklátsko spočívá v zajištění ochrany ekosystémů 2., 3 a 4. lesního vegetačního stupně, které v současnosti nejsou dostatečně reprezentativně zastoupeny v jiném národním parku. Krkonošský národní park a Národní park Šumava reprezentují převážně horské polohy (od 5. do 9. lesního vegetačního stupně). Národní park Podyjí reprezentuje zejména 1. a 2. lesní vegetační stupeň na okraji kontinentální vegetační oblasti s částečným vlivem panonské vegetační oblasti. Národní park České Švýcarsko sice zaujímá výškové rozpětí od 1. do 4. lesního vegetačního stupně, ale obvyklá vegetační stupňovitost, daná klimaticky, je zde na značné části setřena vazbou na specifické podloží tvořené převážně druhohorními pískovci s jednotlivými výchozy třetihorních bazických vyvěřelin.

Křivoklátsko také splňuje požadavek na ucelenost území, neboť se zde nachází velký, souvislý a zároveň z hlediska dřevinné skladby lesů zachovalý komplex lesů, na rozdíl od většiny ostatního území ČR, kde jsou lesy v kulturní krajině více roztržštěné do menších celků, tvořících s nelesními ekosystémy typickou mozaikovitou strukturu krajiny ve středních polohách. Obdobně velké komplexy lesa jinde v ČR (např. oblast Brd, komplex lesů u České Lípy a Mimoně) jsou obvykle ve své skladbě významně přeměněné a druhová skladba blízká

přirozené se v nich dochovala jen v plošně málo rozsáhlých segmentech. Lesní komplex na Křivoklátsku je nejen dostatečně kompaktní, ale i z hlediska dřevinné skladby lesů poměrně zachovalý. Zároveň je také prakticky celý na pozemcích v majetku státu; jiná území mají převážně komplikovanou vlastnickou strukturu lesů s významným podílem nestátního, tzn. soukromého či obecního vlastnictví. Další podobná území v rámci hercynské oblasti s velkým kompaktním komplexem lesa ve státním vlastnictví (např. Doupovské hory, východní svahy Dražanské vysočiny) mají jiné specifické určení (zde vojenský újezd), které není s cíli národního parku zcela slučitelné.

Zájem státu vyhlásit národní park na jím vlastněném území není ve střetu s jinými strategickými státními a celospolečenskými záměry jako je např. obrana státu (vojenské výcvikové prostory), zájem reprezentace státu (lesy kanceláře prezidenta) nebo potřeby praktického vzdělávání (školní zemědělská a lesnická zařízení). Skutečností podporující vznik Národního parku Křivoklátsko je i velký podíl majetkové držby státu v území navazujícím na národní park (zbývající část CHKO) - i v něm převládají správci a uživatelé z řad státních organizací (LČR, s.p., VLS ČR, s.p., Lesní správa Lány).

Jedním z hlavních důvodů vyhlášení Národního parku Křivoklátsko je potřeba změny přístupu k lesním ekosystémům. Křivoklátské lesy sloužily od středověku jako významná lovecká oblast a byly v různé míře obhospodařovány. Přesto se zde díky složité morfologii terénu a uplatňovaným způsobům hospodářského využití zachoval přírodě blízký charakter většiny území. Pro nastavení managementu zvěře je základním hlediskem v národním parku vnímání zvěře jako součásti ekosystému a udržování její početnosti tak, aby maximálně odpovídala přirozenému stavu lesního ekosystému.

V území se vyskytují zhruba na ploše 2900 ha porosty starší 100 let. Z toho nejvýznamnější je výskyt porostů starších než 200 let, které se vyskytují spíše ojediněle na celkové ploše cca 32 ha. Druhou věkově nejvýznamnější skupinou jsou porosty ve věku 161 až 200 let s výskytem na ploše cca 1250 ha (z toho je 500 ha v maloplošných zvláště chráněných územích). Z hlediska hospodářského vlivu na zachovalé části přírodních a přírodě blízkých lesů je významná i rozloha porostů ve věkovém rozmezí 131 až 160 let, která je cca na ploše 1000 ha a ve věkovém rozmezí 101 až 130 let, která se vyskytuje na ploše okolo 600 ha.

Členitý terén, velmi proměnlivé stanovištní podmínky, alespoň do určité míry zachovaný respekt hospodařících subjektů ke starým a tradičním, málo intenzivním způsobům hospodaření v lesích a v neposlední řadě územní ochrana formou zón CHKO a maloplošných zvláště chráněných území, ale také genových základů, semenných porostů nebo prodlužování doby obnovy a obmýtí u cenných porostů jsou společně příčinou existence vysokého potenciálu zachovalých lesních porostů na významné části území navrhovaného národního parku. Potenciál je nutno spatřovat i v porostech, které sice v současné době zcela neodpovídají vysokému stupni přirozenosti, ale obsahují dostatečný podíl přírodních složek (přirozené spektrum dřevin, bylinný pokryv, vodní režim, přítomnost původních druhů živočichů apod.) umožňujících snadný, bezpečný a relativně rychlý posun do vyššího stupně přirozenosti.

Na území navrhovaného národního parku patří mezi velmi cennou skupinu saproxylické druhy brouků, které jsou v některé fázi svého vývoje závislé na odumírajících a mrtvých stromech, případně jiných saproxylických organismech (dřevokazné houby). Tuto skupinu brouků doplňují karnivoři a mrchožrouti živící se jinými saproxylickými bezobratlými nebo jejich zbytky.

Samovolný vývoj lesů podpoří také výskyt druhů vyžadujících větší nenarušený lesní komplex (z ptáků např. čáp černý, orl mořský, výr velký) a vytvoří prostor pro výskyt vzácných druhů, které na většině území ČR vhodné podmínky nemají (např. kočka divoká).

B Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním k jejímu vydání

Předkládaným návrhem zákona je naplňováno ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., podle něhož lze za národní parky vyhlásit rozsáhlá území s typickým reliéfem a geologickou stavbou a převažujícím výskytem přirozených nebo člověkem málo pozměněných ekosystémů, jedinečná a významná v národním či mezinárodním měřítku z hlediska ekologického, vědeckého, vzdělávacího nebo osvětového.

Území Křivoklátska, které má být vyhlášeno v kategorii národní park, uvedenou charakteristiku jednoznačně splňuje (viz rovněž část A):

- navržená rozloha více než 105 km²,
- typický pahorkatinný reliéf nenarušený velkými lidskými zásahy a pestrá geologická stavba,
- výskyt přirozených převážně lesních, skalních a křovinných ekosystémů různého složení,
- z národního hlediska je Křivoklátsko oblastí jedinečnou díky kombinaci pestrého geologického podloží, rozsáhlého lesního celku pahorkatinné oblasti s vysokým podílem přírodě blízkých lesních porostů, říčního a vrcholového fenoménu a výskytu primárního bezlesí (skalní a lesostepní společenstva), která vedla k značné diverzitě společenstev a druhů,
- mezinárodní význam Křivoklátska lze doložit již od 70. let 20. století, kdy bylo Křivoklátsko vyhlášeno biosférickou rezervací UNESCO (1. 3. 1977, tedy rok před oficiálním vyhlášením Křivoklátska chráněnou krajinnou oblastí). Podle tehdejších i dnešních kritérií muselo území splňovat kromě funkce ochrany přírodních hodnot nejcennějších částí i funkce vzdělávací, výzkumné, monitorovací a vědecké.

C Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh novely zákona není v rozporu s právem Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie ani obecnými právními zásadami práva Evropské unie. Novela zákona přispěje k naplnění požadavků vyplývajících z evropské legislativy v oblasti soustavy Natura 2000, a to zejména k ochraně předmětů ochrany dotčených evropsky významných lokalit (EVL) - konkrétně EVL Vůznice, EVL Týřov - Oupořský potok a EVL Skočová – pískovna a dále Ptačí oblasti Křivoklátsko.

Návrhu zákona se v oblasti soustavy Natura 2000 týká

- směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin,
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků (kodifikované znění).

Navrhovaná úprava svým cílem souvisí s rovněž mezinárodními úmluvami, jimiž je Česká republika vázána (konkrétně slouží k naplnění Úmluvy o ochraně evropské fauny a flóry a přírodních stanovišť a Úmluvy o biologické rozmanitosti).

D Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

V současné době je předmětné území chráněno v kategorii chráněná krajinná oblast (CHKO Křivoklátsko) a dále prostřednictvím několika vyhlášených maloplošných zvláště chráněných území (např. NPR Týřov, NPR Vůznice). Pro zachování a zlepšování přírodních hodnot a funkcí území Křivoklátska, jeho typického reliéfu a geologické stavby a přirozených nebo člověkem málo pozměněných ekosystémů, je nezbytné vyhlášení části území dosavadní CHKO v kategorii národní park, ve smyslu ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb.

Vedle zajištění právní ochrany přírodně hodnotného a ekologicky stabilního území v kategorii „národní park“ je cílem zajistit kvalitnější a efektivní přístup k péči o přírodní hodnoty a možnost spolupráce s obcemi při zachování a zlepšování stavu území.

E Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky

V souvislosti se vznikem NP Křivoklátsko a zejména se zřízením Správy NP se očekávají jednorázové náklady, a to především na pořízení budovy – sídla NP (vybudování, rekonstrukce atd.), dále na pořízení vybavení a vozového parku, a dále se očekávají každoroční provozní náklady (včetně mzdových nákladů), které budou muset být pokryty ze státního rozpočtu.

Náklady na vybudování nového sídla Správy NP byly odhadnuty zhruba na 150, 7 mil. Kč. V prvních letech je pro fungování Správy NP nutné zajistit pronájem objektu či kanceláří jako přechodného sídla Správy NP (ve městě Beroun). Celkové roční náklady na pronájem představují částku cca 2,2 – 4,4 mil. Kč/rok.

Další jednorázové náklady (v roce 2026) zahrnují vybavení pracoviště a zaměstnanců Správy NP (cca 19,8 mil. Kč), pořízení vozového parku (cca 35 mil. Kč) a označení hranic NP a klidového území (cca 1,06 mil. Kč).

Každoroční náklady na provoz Správy NP (potřebný počet přepočítaných úvazků pro Správu NP Křivoklátsko byl odhadnut na 112) jsou odhadovány na cca 292 mil. Kč/rok, výnosy z činnosti jsou odhadnuty na cca 63 mil. Kč/rok a příspěvek na pokrytí provozu Správy NP ze státního rozpočtu je odhadnut na 200 mil. Kč/rok.

Vyhlášením NP Křivoklátsko dojde k úspoře za čerpání náhrady za újmu vzniklou v důsledku omezení lesního hospodaření, která v roce 2022 činila 14,5 mil. Kč a na rok 2023 je odhadována na 27,2 mil. Kč. Teoretická výše náhrady újmy vzniklé v důsledku ponechání lesa samovolnému vývoji by však při podání žádostí o náhradu újmy za všechny porosty na území NP mohla každoročně činit až 135 mil. Kč/rok.

Vyhlášením NP Křivoklátsko se pravděpodobně zvýší návštěvnost daného regionu i obcí. To pro obce může znamenat další zdroj příjmu (např. placená parkoviště v obcích aj.). Dále vznik NP může pro obce znamenat snazší dostupnost finančních prostředků fondů EU, národních programů, popř. dalších dotačních programů.

Blíže viz část V. materiálu – Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace.

Záměr na vyhlášení NP Křivoklátsko byl zpracován, oznámen a projednán postupem podle § 40 zákona č. 114/1992 Sb. Ministerstvo životního prostředí zveřejnilo dne 27. září 2022 veřejnou vyhláškou oznámení o předložení záměru na vyhlášení NP Křivoklátsko a zaslalo oznámení záměru na vyhlášení NP Křivoklátsko všem obcím a krajům, jejichž území se záměr dotýká. K záměru na vyhlášení NP Křivoklátsko obdrželo Ministerstvo životního prostředí celkem 42 námitek (26 námitek od fyzických a právnických osob a 16 námitek od dotčených obcí). O všech obdržených námitkách bylo rozhodnuto ve správním řízení v souladu se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, kdy bylo vydáno 28 prvoinstančních rozhodnutí o námitkách, která nabyla právní moci, dále bylo vydáno 13 prvoinstančních rozhodnutí o námitkách, ke kterým byl podán rozklad (všechny podané rozklady byly projednány v rozkladové komisi ministra životního prostředí a následně byla vydána rozhodnutí ministra k jednotlivým rozkladům) a jedno řízení bylo zastaveno usnesením z důvodu zpětvzetí žádosti, ke kterému byl podán rozklad, který byl projednán v rozkladové komisi a následně bylo v dané věci vydáno rozhodnutí ministra, které potvrdilo prvoinstanční procesní úkon a již nabylo právní moci. Všem obdrženým námitkám dotčených vlastníků (fyzickým osobám) bylo v rámci správních řízení plně vyhověno.

Na základě výsledku správních řízení o námitkách byl záměr na vyhlášení NP Křivoklátsko upraven (v souladu s § 40 odst. 4 věta poslední zákona č. 114/1992 Sb.), a to ve smyslu úpravy vedení hranice NP Křivoklátsko, kdy tato skutečnost je zohledněna jak ve slovním popisu vymezení hranic NP Křivoklátsko, tak v orientačním grafickém znázornění průběhu hranic NP Křivoklátsko, jež jsou přílohou zákona.

F Zhodnocení sociálních dopadů, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, dopadů na ochranu práv dětí a dopadů na životní prostředí

Navrhovaná změna právní úpravy nebude působit žádné sociální dopady ani dopady na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením, národnostní menšiny a děti.

U navrhované změny právní úpravy se předpokládají pozitivní dopady na životní prostředí – zajištění veřejného zájmu na ochraně přírody a krajiny Křivoklátska prostřednictvím právního režimu zvláště chráněného území v kategorii „národní park“.

G Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná změna právní úpravy nebude působit žádné dopady ve vztahu k zákazu diskriminace, ani ve vztahu k rovnosti mužů a žen.

H Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Obdobně jako v dosavadní CHKO budou k zákonem stanoveným činnostem na území nového národního parku vyžadovány souhlasy orgánu ochrany přírody (zejm. § 16e, § 44 zákona č. 114/1992 Sb.), popř. výjimky ze zákonných zákazů (§ 16, 16e). V žádostech o souhlas/výjimku orgánu ochrany přírody budou žadatelé povinni uvést údaje vyžadované

správním řádem, tj. fyzická osoba v žádosti uvede mj. své jméno, příjmení a datum narození. Tyto údaje jsou vyžadovány výlučně za účelem zajištění průběhu vedeného správního řízení – tj. identifikace účastníka řízení a zajištění jeho kontaktních údajů. Předložený návrh zákona je v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

I Zhodnocení korupčních rizik

Předložený návrh zákona je svým rozsahem přiměřený cílům, k jejichž naplnění je určen, tj. k uchování přírodních hodnot v mimořádně cenném území. Orgán příslušný k vydávání souhlasu/výjimky je jasně stanoven v § 78 odst. 2 a 3 zákona č. 114/1992 Sb. - správa NP Křivoklátsko. Rozhodování o souhlasech/výjimkách bude probíhat ve standardním správním řízení (event. formou závazného stanoviska), které poskytuje dostatečnou záruku možnosti bránit se proti vydanému rozhodnutí prostřednictvím řádných a mimořádných opravných prostředků, včetně možnosti soudní ochrany.

J Zhodnocení dopadů na bezpečnost a obranu státu

Navrhovaná změna právní úpravy nebude působit žádné dopady na bezpečnost a obranu státu.

K Zhodnocení dopadů na rodiny

Navrhovaná právní úprava nebude působit žádné dopady na rodiny.

L Zhodnocení územních dopadů, včetně dopadů na územní samosprávné celky

Vyhlášením NP Křivoklátsko se pravděpodobně zvýší návštěvnost daného regionu i obcí. To pro obce může znamenat další zdroj příjmu (např. placená parkoviště v obcích aj.). Dále vznik NP může pro obce znamenat snazší dostupnost finančních prostředků fondů EU, národních programů, popř. dalších dotačních programů. Blíže viz část V. materiálu – Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace.

M Zhodnocení souladu navrhovaného řešení se zásadami tvorby digitálně přívětivé legislativy, včetně zhodnocení rizika vyloučení nebo omezení možnosti přístupu specifických skupin osob k některým službám v důsledku digitalizace jejich poskytování (digitální vyloučení)

Navrhovaná změna není v rozporu se zásadami digitálně přívětivé legislativy.

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K čl. I

K bodu 1 (změna § 15 odst. 4)

Zákonem se výslovně stanoví povinnost spolupráce správy národního parku s dotčenými obcemi, kraji a vlastníky nebo nájemci nemovitostí nacházejících se na území národního

parku, při naplňování poslání národního parku – tedy na úrovni zákona a s cílem právní jistoty pro dotčené samosprávy i vlastníky nebo nájemce se správám NP ukládá povinnost spolupracovat a podporovat využití území národních parků k trvale udržitelnému rozvoji, ke vzdělávání, výchově, výzkumu a k přírodě šetrnému turistickému využití (způsoby, které nejsou v rozporu s dlouhodobými cíli ochrany národního parku). Spolupráce mezi správami NP a subjekty, které vyvíjí své aktivity na území NP, již v současné době probíhá, cílem navržené změny je zakotvit tento vztah přímo zákonem a zvýšit tak právní jistotu zúčastněných subjektů.

K bodu 2 (nový § 15e)

Tímto ustanovením se vyhlašuje Národní park Křivoklátsko (dále jen „NP Křivoklátsko“). Ustanovení je obdobou zřizovacích ustanovení ostatních národních parků (§ 15a až 15d), kterými bylo v roce 2017 (zákonem č. 123/2017 Sb.) potvrzeno jejich (předchozí) vyhlášení samostatnými právními předpisy. Účelem je zachování jednotné právní úpravy národních parků v souladu s § 15 odst. 5 zákona a zajištění její přehlednosti, hospodárnosti a efektivity postupu správních orgánů.

V příloze č. 5 zákona je uveden předmět ochrany NP Křivoklátsko, včetně předmětů ochrany EVL, slovní vymezení hranic a orientační grafické znázornění hranic národního parku.

K bodu 3 a 4 [změna § 16 odst. 2 písm. l) a m)]

Mezi vozidla subjektů, které mají ze zákona oprávnění k vjezdu a setrvání motorových vozidel na území NP mimo zastavěná území obcí a zastavitelné plochy obcí (mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody), se navrhuje doplnit vozidla Horské služby ČR [§ 16 odst. 2 písm. l)]. Obdobně se pro členy Horské služby ČR navrhuje zákonná výjimka ze zákazu jezdit mimo zastavěná území obcí a zastavitelné plochy obcí (mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody) na kole nebo na koni [§ 16 odst. 2 písm. m)].

Horská služba ČR, jakožto obecně prospěšná společnost, která podle § 11b zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu, vykonává činnosti horské služby, není základní složkou integrovaného záchranného systému (IZS) podle § 4 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, a proto je třeba ji výslovně doplnit do ustanovení zakládajícího výjimku ze zákonného zákazu vjezdu. Horská služba ČR plní důležitou službu veřejnosti v horských oblastech, z nichž některé jsou také vyhlášenými národními parky (Krkonoše a Šumava). Zároveň je rozsah činnosti podstatně rozsáhlejší než u tzv. ostatních složek IZS na vyžádání, které v území zasahují pouze příležitostně.

Zároveň se doplňuje jak zákonné oprávnění k vjezdu a setrvání motorových vozidel ostatních složek IZS na vyžádání, tak zákonné oprávnění pro jízdu na kole a na koni pro členy ostatních složek IZS na vyžádání. Jedná se o ostatní složky IZS které v území zasahují na vyžádání (zejména základních složek IZS), ale pouze příležitostně podle potřeby (§ 21 zákona č. 239/2000 Sb.).

K bodu 5 (nový § 16 odst. 3)

Zavádí se povinnost vlastníků a nájemců nemovitostí na území národních parků, kterým podle § 16 odst. 2 písm. l) svědčí zákonná výjimka ze zákazu vjezdu na území NP mimo zastavěná území obcí a zastavitelné plochy obcí (mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody), opatřit si osvědčení od příslušného orgánu ochrany přírody, tj. správy národního parku, které potvrdí tuto skutečnost a na jehož základě bude možné v terénu identifikovat vozidla, které tyto osoby využívají k dopravě ke své nemovitosti. Současná právní úprava takovou jednoduchou a rychlou identifikaci v terénu neumožňuje a značně komplikuje kontrolu a vymáhání zákonem stanovených pravidel vjezdu a setrvání motorových vozidel na území národního parku.

Navržená úprava je reakcí na dlouholeté zkušenosti správ národních parků, zejména pak Správy KRNAP, kde je v současné době registrace uplatňována na dobrovolné bázi, neboť v tomto NP je umístěno velké množství nemovitostí, k nimž vlastníci a nájemci přijíždí motorovými vozidly. Ze zkušeností je zřejmé, že registrace (osvědčení umístěné ve vozidle) je i ve prospěch vlastníků či nájemců nemovitostí, kteří tak mají jistotu oprávněného vjezdu a nejsou zatěžováni kontrolami ze strany správy NP či Policie ČR. Účelem předložené změny je zakotvit povinnost registrace jako řádný zákonný institut s cílem rychlého a jednoduchého ověření oprávněnosti vjezdu konkrétního vozidla.

Registrace bude využívána nejvíce v Krkonošském národním parku, v ostatních NP je pouze malé množství nemovitostí umístěných mimo zastavěná území obcí a zastavitelné plochy obcí, k nimž je vjezd možný pouze mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody. Tedy administrativní zátěž pro vlastníky či nájemce bude velmi malá.

K bodu 6 (nový § 16e)

Klíčovou bližší ochrannou podmínkou, která se pro NP Křivoklátsko navrhuje, je zákaz zasahovat do přirozeného vývoje skalních útvarů z jiných důvodů, než je bezprostřední ohrožení lidského života či zdraví nebo bezprostředně hrozící škody na majetku značného rozsahu. Důvodem je ochrana skalních útvarů, které jsou antropogenními vlivy minimálně dotčené a představují přírodní nebo přírodě velmi blízké ekosystémy. Populace druhů vázaných na tyto přírodovědně cenné ekosystémy jsou pouze lokální, omezené plošnou výměrou a tím jsou velmi zranitelné. Skalní útvary se v různé velikosti a intenzitě vyskytují na celém území národního parku. Společně s hluboce zaříznutým údolím řeky Berounky a jejími přítoky vytváří charakteristický ráz území s vysoce hodnotnými společenstvy a biotopy řady zvláště chráněných druhů rostlin i živočichů. Rizikovým faktorem zde není zpravidla např. cílená těžba nerostných surovin související se zásahem do skalních útvarů, ale fyzické zásahy do zastoupených biotopů, např. zabezpečování skal pomocí ocelových sítí a plotů z důvodu zamezení opadávání sutě a kamenů. Dalším rizikem je využívání skalních útvarů ke sportovní činnosti. Jde zejména o budování a fixace horolezeckých cest zejména v jihozápadní části národního parku s výskytem buližnickových skal. Podmínka byla stanovena proto, aby skalní útvary nebyly lidskou činností ovlivňovány, pokud nedochází k bezprostřednímu ohrožení lidského života či zdraví nebo nehrozí škoda značného rozsahu na majetku.

V souladu s ustanoveními § 44 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb. se navrhuje, aby na území národního parku bylo možno jen se souhlasem orgánu ochrany přírody měnit druhy nebo způsoby využití pozemků. Předměty ochrany národního parku jsou vázány na stávající druh a způsob využití pozemku. Území národního parku tvoří v drtivé většině lesní pozemky.

Pozemky jiných druhů se vyskytují převážně v relativně malých nelesních enklávách. Skalní, luční a pastevní, mokřadní a vodní ekosystémy, které se na jiných druzích pozemků vyskytují, byly také zařazeny mezi předměty ochrany národního parku, protože jsou významné z hlediska biodiverzity národního parku a celkově zvyšují ekosystémovou i druhovou pestrost území. Z hlediska jejich zachování je důležité, aby byly udržovány vhodným managementem a předpokladem pro to je nejen vhodný druh pozemku, ale také vhodný způsob jeho využití. Změnou druhu pozemku nebo jeho využití se mohou změnit podmínky existence jednotlivých biotopů či jejich složek, což může vést k nežádoucím změnám dochovaného prostředí a podmínek pro výskyt a zachování příznivého stavu předmětů ochrany národního parku. Zařazením těchto činností a zásahů do bližších ochranných podmínek (činností vázaných na souhlas orgánu ochrany přírody) bude možné cíleně regulovat aktivity, které by změnou využití pozemků či případně dokonce změnou druhu pozemku směřovaly ke zhoršení stavu či úplnému zániku zachovaných ekosystémů zařazených mezi předměty ochrany národního parku.

V souladu s ustanoveními § 44 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb. se dále navrhuje, aby na území národního parku bylo možno jen se souhlasem orgánu ochrany přírody provádět archeologické průzkumy a provádět sběr paleontologických nálezů spojený se zásahy do terénu.

Na celém území národního parku se nacházejí lokality dokládající jejich nejstarší historické osídlení počínaje neolitem, laténskou dobou a přemyslovským obdobím. U archeologických nálezů se jedná o celé území národního parku s možným rizikem i pro zastoupené předměty ochrany národního parku v případě nevhodně prováděných terénních prací.

Geologická minulost Křivoklátska je dokumentována několika geologickými jednotkami starohorního, prvohorního, druhohorního, třetihorního i čtvrtohorního stáří. Starohory a spodní prvohory jsou součástí světově proslulé geologické jednotky zvané Barrandien. Východní část CHKO Křivoklátsko byla v roce 2018 zahrnuta do návrhu Geoparku Barrandien. Světově proslulé lokality skryjsko – týřovické oblasti jsou velmi často navštěvovány amatérskými hledači zkamenělin, kteří někdy provádějí nekontrolovatelné terénní zásahy, nelegální geologické práce, a to často nevhodným způsobem s negativním dopadem na zastoupené ekosystémy a jejich složky. Za terénní zásah není považován náhodný sběr paleontologických nálezů na povrchu v sutí, např. při akcích EVVO (environmentální vzdělávání, výchova a osvěta) nebo turismu. Zařazením těchto činností a zásahů do bližších ochranných podmínek (činností vázaných na souhlas orgánu ochrany přírody) bude možnost cíleně regulovat archeologické výzkumy a provádění terénních zásahů za účelem sběru paleontologických nálezů a tím minimalizovat jejich negativní vliv na předměty ochrany národního parku.

K bodu 7 (změna § 17 odst. 2)

Mezi subjekty, které mají ze zákona oprávnění pohybovat se v klidových územích NP mimo cesty nebo trasy vymezené orgánem ochrany přírody, se navrhuje doplnit členy Horské služby ČR.

Horská služba ČR, jakožto obecně prospěšná společnost, která podle § 11b zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu, vykonává činnosti horské služby, není základní složkou integrovaného záchranného systému (IZS) podle § 4 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném

systemu a o změně některých zákonů, a proto je třeba ji výslovně doplnit do ustanovení zakládajícího výjimku vstupu do klidových území mimo cesty a trasy vyhrazené orgánem ochrany přírody. Horská služba ČR plní důležitou službu veřejnosti v horských oblastech, z nichž některé jsou také vyhlášenými národními parky (Krkonoše a Šumava). Zároveň je rozsah činnosti podstatně rozsáhlejší než u tzv. ostatních složek IZS na vyžádání, které v území zasahují pouze příležitostně.

Zároveň se doplňuje zákonné oprávnění pohybovat se mimo cesty nebo trasy vyhrazené orgánem ochrany přírody v klidových územích národního parku pro členy ostatních složek IZS, kteří v území příležitostně zasahují na vyžádání (zejména základních složek IZS) podle § 21 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.

Ve zmocnění pro vydání opatření obecné povahy, kterým se vyhrazují cesty nebo trasy v klidovém území národního parku, se doplňuje výslovná možnost uložit i povinnost (předchozí) registrace jejich návštěvníků. To umožní orgánu ochrany přírody lépe nastavit podmínky pohybu osob v klidových územích národního parku a regulovat tak počty návštěvníků na vybraných lokalitách (tj. trasách a cestách) a tím zajistit snížení negativního dopadu zvýšené návštěvnosti jak na nejvíce zatížené lokality, tak na předměty ochrany národního parku.

K bodu 8 (změna § 18 odst. 5)

Zákonné zmocnění k vydání vyhlášky MŽP, kterou se stanoví vymezení a změny jednotlivých zón ochrany přírody NP, se doplňuje o limit pro vymezení zón ve vztahu k hranicím NP slovně vymezeným v jednotlivých přílohách. Zóny ochrany přírody národního parku nelze zobrazit bez grafického zobrazení jeho hranic stanovených slovním popisem v příloze zákona. Tato grafická informace je nedílnou součástí vyhlášky o vymezení zón ochrany přírody národního parku a text zmocňovacího ustanovení bude tuto skutečnost odrážet.

K bodu 9 (nový § 20 odst. 4)

Rada národního parku (dále jen „rada“) je iniciativním a konzultačním orgánem pro záležitosti příslušného národního parku, s nímž jsou projednávány klíčové dokumenty (zejm. návrh zonace, klidových území a návrh zásad péče o národní park). Rada je klíčovou platformou pro výměnu informací a názorů mezi správou národního parku a zástupci regionu. Nově doplňované ustanovení zajišťuje, aby váha hlasů přítomných členů rady stanovených ze zákona i přítomných členů rady jmenovaných správou národního parku byla stejná a nemohla být účelově ovlivňována. Výslovně se doplňuje povinnost pro správu NP svolat radu nejméně 30 dnů přede dnem jednání tak, aby všichni členové měli dostatek času na prostudování návrhů a mohli se tak na jednání připravit. Další podrobnosti způsobu jednání rady včetně detailů postupu hlasování upravují jednací řády jednotlivých rad, které si rady vytvářejí a schvalují podle svých potřeb a specifík jednotlivých regionů.

K bodu 10 a 11 (změna § 38 odst. 2 a 6)

Zrušuje se část ustanovení, podle níž zajišťuje zpracování plánu péče orgán ochrany přírody příslušný k vyhlášení zvláště chráněného území a dále že zpracování plánů péče o CHKO zajišťuje MŽP. Důvodem je zajistit soulad § 38 odst. 2 zákona s dikcí kompetenčních ustanovení zákona (§ 78 a § 79), zejména v části týkající se kompetencí správ národních

parků. Jedná se o odstranění legislativně technické chyby vzniklé předchozími novelizacemi zákona. Kompetence pro zpracování a schvalování plánů péče jsou jednoznačně stanoveny pro krajské úřady v § 77a odst. 4 písm. f), pro AOPK ČR a správy NP v § 78 odst. 3 písm. f) a § 78 odst. 11 a pro MŽP v § 79 odst. 3 písm. j) a k) zákona č. 114/1992 Sb.

Obdobná formální změna je prováděna v ustanovení § 38 odst. 6.

K bodu 12 (změna § 43 odst. 1)

Do ustanovení zakládajícího výjimky ze zákazů ve zvláště chráněných území se doplňuje odkaz na nové ustanovení § 16e odst. 1 zákona, který stanoví bližší ochrannou podmínku nově vyhlášeného národního parku, která je formulována v podobě zakázané činnosti (*zákaz zasahovat do přirozeného vývoje skalních útvarů z jiných důvodů, než je bezprostřední ohrožení lidského života či zdraví nebo bezprostředně hrozící škody na majetku značného rozsahu*), ze které je možné povolit výjimku postupem podle § 43 zákona.

K bodu 13 (nový § 63 odst. 6)

Platné znění zákona obsahuje v § 63 odst. 5 právní zásadu zakládající vlastní odpovědnost každého při pohybu v přírodním prostředí (povinnost dbát své osobní bezpečnosti nebo bezpečnosti svěřených osob a přizpůsobit své jednání stavu přírodního prostředí) a zásadu, že vlastníci pozemků nemohou odpovídat za škody na majetku, zdraví nebo životě, ke kterým dojde (na jejich pozemcích) výlučným působením přírodních sil či vlastním zaviněním návštěvníků. Jedná se o zvláštní úpravu odpovědnosti oproti obecným pravidlům odpovědnosti stanoveným zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (zejm. § 24, § 2900 a násl.).

Problematika bezpečnosti osob při pohybu ve volné krajině je v současné době intenzivně diskutována, a to právě zejména ve vztahu k naplnění obecných zásad prevence stanovených vůči každému, včetně vlastníků nemovitostí, občanským zákoníkem (dále jen „OZ“):

- **prevenční povinnost** (§ 2900 OZ): *„Vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného.“*,
- **zakročovací povinnost** (§ 2901 OZ): *„Vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, má povinnost zakročit na ochranu jiného každý, kdo vytvořil nebezpečnou situaci nebo kdo nad ní má kontrolu, anebo odůvodňuje-li to povaha poměru mezi osobami. Stejnou povinnost má ten, kdo může podle svých možností a schopností snadno odvrátit újmu, o níž ví nebo musí vědět, že hrozící závažností zjevně převyšuje, co je třeba k zákroku vynaložit.“*,
- **notifikační povinnosti** (§ 2902 OZ): *„Kdo porušil právní povinnost, nebo kdo může a má vědět, že ji poruší, oznámí to bez zbytečného odkladu osobě, které z toho může újma vzniknout, a upozorní ji na možné následky. Splní-li oznamovací povinnost, nemá poškozený právo na náhradu té újmy, které mohl po oznámení zabránit.“*

Tyto obecné povinnosti je možné v případě vlastnictví majetku, jehož charakter je významně ovlivněný stavem přírodního prostředí na něm a mírou jeho ochrany, naplnit pouze v omezené míře. Jedná se zejména o majetky tvořené nezastavěnými pozemky druhu lesní

pozemek, vodní plocha a ostatní plocha se způsobem využití neplodná půda.

Ministerstvo životního prostředí považuje za žádoucí stanovit v zákoně o ochraně přírody a krajiny podrobnější limity pro naplňování výše uvedených obecných povinností vlastníky pozemků. Jedním ze základních limitů prevenční povinnosti je skutečnost, že nikdo nemůže být nucen provádět preventivní opatření, která jsou v rozporu se zákonnými limity pro provádění stanovených činností nebo dokonce v rozporu s přímými zákazy jejich provádění stanovenými zákonem č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny (zejm. základní ochranné podmínky zvláště chráněných území - § 16, 26, 29, 34, 35 a 36, režim evropsky významných lokalit a ptačích oblastí – 45c, 45e). Rovněž realizace preventivních opatření, která by podstatným způsobem měnila funkci majetku nebo dokonce znemožňovala jeho využití k účelu, ke kterému je určen (viz např. § 14 zákona č. 219/2000 Sb.), nemohou být považována za opatření naplňující obecnou prevenční povinnost vyplývající z výše uvedených ustanovení OZ.

Navrhuje se proto stanovit limit pro vlastníky pozemků při provádění preventivních opatření, jejichž účelem je předejít vzniku újmy na životě, zdraví nebo majetku osob, nebo tuto újmu odvrátit - vlastníci pozemků si mají počínat tak, aby nedošlo k nedovolené změně obecně nebo zvláště chráněných částí přírody.

Z hlediska cílů ochrany přírody je zásadní především otázka existence turistických tras na pozemcích a zajišťování uvedených obecných odpovědnostních povinností na těchto trasách a v jejich okolí. Velké množství turistických tras je vedeno napříč přírodními rezervacemi nebo přírodními zónami národních parků. Provádění preventivních opatření pro zajištění bezpečnosti návštěvníků v okolí turistických tras, spočívající zejména v kácení starých nebo různě zdravotně narušených stromů, je ve zvláště chráněných územích za určitých okolností v rozporu s cíli jejich ochrany, v rozporu s jejich ochranným režimem vyplývajícím ze zákona nebo ze zřizovacího předpisu, snižuje přírodní hodnotu ekosystémů v daném území a omezuje nebo i znemožňuje plnění jejich přírodních funkcí a tím i naplňování cílů a účelů, pro který byla zvláště chráněná území zřízena. Především zásahy s vyšší intenzitou snižují i vizuální hodnotu území, kterým turistická trasa prochází. Návštěvník (turista) lokalitu navštěvuje proto, aby měl možnost vidět a zažít například přírodní ekosystém lesa (prales). Pokud je les vykácen z důvodu bezpečnosti, ztrácí pro návštěvníka svoji přitažlivost a stává se lesním ekosystémem, který může vidět kdekoliv mimo zvláště chráněná území. Většina návštěvníků takových území si je vědoma zvýšeného rizika, které je s jejich návštěvou spojeno. MŽP však považuje za vhodné v zákoně o ochraně přírody a krajiny tato rizika zdůraznit a v této souvislosti upřesnit pro vlastníky takových majetků míru jejich (obecných) prevenčních povinností.

Za prvé, v rámci zakročovací povinnosti, je vlastník pozemku povinen zajistit alespoň takovou údržbu turistické trasy, která umožní její volnou průchodnost a tím, v případě nebezpečí (vítr, sněžení apod.), zajistit možnost nebezpečné území urychleně opustit. Nově formulované ustanovení § 63 odst. 6 proto zakládá povinnost vlastníkovu pozemku, jímž prochází veřejně přístupná účelová komunikace, cesta nebo trasa vyznačená se souhlasem nebo vyhrazená orgánem ochrany přírody, udržovat je tak, aby byla zajištěna jejich průchodnost. Respektovány jsou přitom práva a povinnosti vlastníka pozemní komunikace stanovená zákonem č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.

Za druhé, v rámci notifikační povinnosti, je vlastník pozemku povinen informovat návštěvníky o zvýšeném nebo neobvyklém nebezpečí na trase. Obvykle se bude jednat o informační tabule umístěné na začátku příslušné turistické trasy informující pomocí textu a piktogramů o

aktuálně hrozících rizicích. Nejčastěji se jedná o zvýšená rizika pádu stromů nebo větví v důsledku silného větru, pádu kamenů ze skal nebo z prudkých suťových svahů, nebezpečí sněhových lavin, pádu člověka z výšky v případě jeho odchýlení se z trasy, nestability terénu na silně zamokřených plochách apod. Záleží poté na úvaze samotného návštěvníka, zda se rozhodne po trase dále pokračovat a zvýšená rizika podstoupit, nebo ne. Vyhodnocení situace, zejména, zda má návštěvník dostatek zkušeností s pohybem v takovém území, zda je dostatečně materiálně vybaven na takovou cestu a zda povětrnostní podmínky cestu umožňují, je na návštěvníkovi trasy a nemůže za ně nést - za splnění stanovených podmínek - byť v minimální míře, odpovědnost vlastníků pozemku. Návštěvník může při změně situace své rozhodnutí kdykoliv změnit a vrátit se. Navrhuje se proto zvláštní úprava notifikační povinnosti pro vlastníky pozemků s úseky vyznačených nebo vyhrazených turistických tras, kde hrozí trvale zvýšené riziko újmy na životě, zdraví nebo majetku osob z důvodu uplatňování ochranného režimu chráněného území nebo jiné neobvyklé riziko újmy na životě, zdraví nebo majetku osob z důvodu stavu přírodního prostředí v obecně nebo zvláště chráněných částech přírody, kterými trasa prochází (například průchod trasy lavinovou dráhou, v blízkosti skal nebo nestabilním terénem), zajistit na přístupových místech vhodným způsobem informování osob, pohybujících se po této trase, o existujícím riziku.

Vlastníci takových nemovitostí nemohou nést odpovědnost za škody vzniklé působením přírodních sil nejenom při volném pohybu osob na jejich pozemcích, ale nemohou být postihováni ani za to, že strpí na svém pozemku vyznačení nebo vyhrazení turistické trasy a s tím související zvýšenou návštěvnost lokality. V případě, že by byli nuceni nést odpovědnost za bezpečnost uživatelů turistických tras a z toho důvodu činit odpovídající bezpečnostní opatření, vedlo by to k jejich odporu k zřizování turistických tras, případně ke snahám existující turistické trasy zcela zrušit. Opatření zajišťující úplnou bezpečnost jsou v takových případech finančně velmi nákladná a technologicky často značně komplikovaná (až nemožná) a pro vlastníky by to znamenalo neúměrnou ekonomickou zátěž a v mnoha případech i jejich ekonomickou likvidaci. Plošné uplatňování požadavků na zajištění bezpečnosti na turistických trasách by vedlo především k postupné likvidaci většiny turistických tras a zneprístupnění značné části území veřejnosti. Tam, kde by opatření byla provedena, by došlo k významnému poškození přírodních hodnot území, včetně hodnoty turistického cíle, celkově by to mělo významný negativní dopad na návštěvnost a turistiku v řadě přírodních oblastí. Vlastníci by také mohli požadovat od státu finanční kompenzace za prováděná bezpečnostní opatření, protože obvykle žádný zájem na existenci turistických tras na svých pozemcích nemají.

Závěrem je třeba připomenout, že počty zraněných osob z důvodu výše uvedených rizik na turistických trasách se pohybují na území ČR v jednotkách ročně a v případě usmrcení se jedná o nízké jednotky případů za několik posledních desetiletí. V porovnání s jinými lidskými aktivitami (sport, řízení motorového vozidla apod.) se turistika řadí mezi aktivity bezpečné a málo rizikové.

K bodu 14 (změna § 78 odst. 2)

Formální úprava kompetenčního ustanovení v návaznosti na změny učiněné v hmotněprávních ustanoveních zákona, zejména ve vazbě na vznik Správy národního parku Křivoklátsko jako nového orgánu ochrany přírody a její působnost na území NP Křivoklátsko a Chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko.

Správa NP Křivoklátsko bude zřízena Ministerstvem životního prostředí jako příspěvková

organizace podle § 79 odst. 3 písm. u) zákona č. 114/1992 Sb., neboť tento model se v praxi ukázal jako neoptimálnější k plnění cílů ochrany přírody v národním parku. Správa NP Křivoklátsko bude zajišťovat výkon státní správy i v CHKO Křivoklátsko. Tím bude posílena funkce CHKO Křivoklátsko jako území, které přispívá k ochraně a minimalizaci negativních vlivů působících na NP Křivoklátsko a zajistí sjednocení výkonu státní správy v obou kategoriích velkoplošných zvláště chráněných územích ve vazbě na plnění jejich dlouhodobých cílů ochrany.

K bodu 15 (změna § 78 odst. 16)

Formální úprava kompetenčního ustanovení v návaznosti na změny učiněné v hmotněprávních ustanoveních zákona. Do ustanovení upravujícího výčet kompetencí správ NP se doplňuje kompetence vydávat osvědčení o oprávnění k vjezdu a setrvání motorových vozidel a obytných přívěsů vlastníkům nebo nájemcům nemovitostí na území národního parku, nově založená ustanovením § 16 odst. 3 zákona.

K bodu 16 [změna § 87 odst. 1 písm. e)]

Formální úprava sankčního ustanovení v návaznosti na změny učiněné v hmotněprávních ustanoveních zákona – mezi přestupky fyzických osob se doplňuje skutková podstata přestupku spočívajícího v nepředložení osvědčení o oprávnění k vjezdu a setrvání motorových vozidel a obytných přívěsů vydávaného vlastníkům nebo nájemcům nemovitostí na území národního parku (viz rovněž § 16 odst. 3 a § 78 odst. 16).

K bodu 17 [zrušení § 87 odst. 2 písm. i)]

Formální úprava sankčního ustanovení v návaznosti na dříve provedenou změnu zákona (zákonem č. 123/2017 Sb.) - zrušení přestupku fyzické osoby spočívajícího v porušení ustanovení návštěvního řádu NP. Návštěvní řády NP již nemají formu aktu, kterým se ukládají povinnosti návštěvníkům národních parků, ale plní pouze funkci informačního nástroje o souhrnu povinností stanovených pro území národního parku zákonem a na jeho základě vydanými opatřeními obecné povahy.

K bodu 18, 19, 21, 22 a 24 (nový § 87 odst. 4, § 88 odst. 3, změna § 87 odst. 5 a § 88 odst. 4, nový § 90 odst. 24)

Zákon č. 114/1992 Sb. zakazuje z důvodu zajištění ochrany přírody vjezdy, resp. setrvávání motorových vozidel na území některých zvláště chráněných území [viz § 16 odst. 2 písm. l), § 26 odst. 1 písm. c), § 29 písm. h)]. V řadě vyhlášených zvláště chráněných území je pak vjezd motorových vozidel podmíněn předchozím souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody (44 odst. 4) – jde o jednu z bližších ochranných podmínek stanovených zřizovacími předpisy jednotlivých zvláště chráněných území.

V praxi nelze řešit řadu přestupků spáchaných řidiči motorových vozidel v případech, kdy není řidič přistižen při vjezdu do zvláště chráněného území, a to proto, že provozovatel vozidla odmítne sdělit, kdo vozidlo v inkriminovanou dobu řídil.

Analogicky k právní úpravě obsažené v zákoně č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (§ 10 odst. 3 a 4 a § 125f odst. 1 a 3), se navrhuje stanovit povinnost

provozovateli vozidla zajistit, aby při jeho užití ve zvláště chráněném území byly dodržovány zákazy vjezdu a setrvávání vozidel stanovené tímto zákonem nebo aby nedošlo k vjezdu nebo setrvávání vozidla, k němuž je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody, bez tohoto souhlasu. Provozovatel vozidla a osoba, které provozovatel svěřil vozidlo, jsou zároveň povinni na výzvu orgánu ochrany přírody sdělit skutečnosti potřebné k určení totožnosti řidiče vozidla podezřelého z porušení ustanovení tohoto zákona

V případě přestupku spáchaného fyzickou osobou se navrhuje zakotvit objektivní odpovědnost majitele vozidla za přestupek podle zákona č. 114/1992 Sb.

Výše pokuty, resp. její horní hranice, se navrhuje obdobně jako v případě přestupku podle § 125f odst. 4 zákona č. 361/2000 Sb., tj. do výše 10 000 Kč.

K bodu 20 [změna § 88 odst. 1 písm. h)]

Formální úprava sankčního ustanovení v návaznosti na změny učiněné v hmotněprávních ustanoveních zákona – mezi přestupky právnických nebo podnikajících fyzických osob se doplňuje skutková podstata přestupku spočívajícího v nepředložení osvědčení o oprávnění k vjezdu a setrvání motorových vozidel a obytných přívěsů vydávaného vlastníkům nebo nájemcům nemovitostí na území národního parku (viz rovněž § 16 odst. 3 a § 78 odst. 16).

K bodu 25 (nová příloha č. 5)

Doplňuje se nová příloha č. 5, která obsahuje určení předmětu ochrany nově vyhlášeného Národního parku Křivoklátsko, slovní popis hranic a jejich orientační grafické znázornění. Dosavadní příloha č. 5 bude označena jako příloha č. 6.

K bodu 26 (změna přílohy č. 6)

Do tabulky obsahující výčet správ NP, jejich sídel a správních obvodů se vkládá nový řádek, který obsahuje určení umístění sídla nové Správy národního parku Křivoklátsko ve městě Beroun, které je nejbližším správním centrem v blízkosti nově vyhlášeného národního parku a leží přímo na hranici CHKO Křivoklátsko. Zároveň se zde stanoví správní obvod nové správy národního parku, který bude tvořit území nově vyhlášeného NP Křivoklátsko a zbyvající území existující CHKO Křivoklátsko.

K čl. II (Přechodná ustanovení)

K bodu 1

Vyhlášením NP Křivoklátsko vznikne na dotčeném území nový režim ochrany přírody vyplývající z ustanovení zákona vztahujícím se k území národních parků. Zachovávat na tomto území i nadále režim ochrany chráněné krajinné oblasti není účelné a vedlo by ke zbytečné administrativní zátěži a vzniku rozporu mezi cíli ochrany kategorií CHKO a národní park. Přechodné ustanovení proto vylučuje uplatnění ochranného režimu stanoveného zákonem pro CHKO a na jeho základě vydanými správními akty a zároveň zřizovacím předpisem CHKO Křivoklátsko na části dosavadní Chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko, na které se vyhláší Národní park Křivoklátsko. V návaznosti na vyhlášení NP Křivoklátsko se předpokládá nové vyhlášení („přehlášení“) stávající CHKO Křivoklátsko postupem podle § 40 zákona č. 114/1992 Sb.

K bodu 2

K obdobné úpravě dochází pro případ (již dlouhodobého) překryvu části území stávajícího Krkonošského NP a jeho ochranného pásma s (dříve vyhlášenou) CHKO Jizerské hory.

K bodu 3

Zahájená správní řízení, popřípadě další správní postupy (vydání závazného stanoviska nebo vyjádření) dokončí nově příslušný orgán ochrany přírody – správa NP Křivoklátsko. Za tím účelem se stanoví, že lhůty pro vydání uvedených správních úkonů běží znovu ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Předpokládá se, že půjde pouze o jednotky běžících řízení.

K bodu 4

Ustanovení zakládá pověření MŽP k provedení kroků nezbytných ke zřízení nové správy národního parku jako státní příspěvkové organizace podle § 79 odst. 3 písm. u) zákona k datu 1. ledna 2026. Těmito kroky jsou zejména vydání zřizovací listiny organizace a zajištění plánování mzdových, provozních a investičních prostředků nezbytných pro vznik a zahájení provozu organizace v rámci státního rozpočtu. Datum vzniku nové organizace je zvoleno k

1. lednu (2026) z důvodu jeho souladu s počátkem účetního období.

K bodu 5

Delimitace pracovníků AOPK ČR bude provedena k datu vzniku národního parku, tj. k 1. lednu 2027. Důvodem je zajištění kontinuity výkonu státní správy na území CHKO Křivoklátsko před vznikem národního parku a po něm.

K bodu 6

Přechod příslušností hospodařit s majetkem ČR z AOPK ČR na novou správu národního parku bude proveden k datu vzniku národního parku, tj. k 1. lednu 2027. Důvodem je zajištění souběhu s delimitací pracovníků AOPK ČR, kteří tento majetek využívají k plnění svých pracovních úkolů a zajištění kontinuity výkonu státní správy na území CHKO Křivoklátsko před vznikem národního parku a po něm.

K bodu 7

Jedná se o bezúplatné převedení majetku, ke kterému doposud vykonává právo hospodaření státní podnik Lesy ČR, který je tvořen objekty dvou hájoven a bývalé lesní správy v Nižboru, včetně souvisejících pozemků, které se nacházejí na území CHKO Křivoklátsko v těsném sousedství území národního parku. Tyto stavby a pozemky jsou funkčně spojeny se správou lesů na území národního parku, které budou rovněž převedeny na správu národního parku. Jedná se o objekty, které bude nová správa národního parku potřebovat pro zajištění správy a péče o lesní majetky na území národního parku, jež bude zajišťovat.

K bodu 8

Jedná se o bezúplatné převedení majetku, ke kterému doposud vykonávají právo hospodaření státní podniky Lesy ČR a Vojenské lesy a statky, který je tvořen převážně lesními pozemky, zemědělským půdním fondem a objekty několika hájoven, včetně souvisejících pozemků, které se nacházejí na území nového národního parku. Tyto stavby a pozemky budou na správu národního parku převedeny v souladu s ustanovením § 22 odst. 2 zákona („S lesy, s pozemky určenými k plnění funkcí lesa a s jiným majetkem ve vlastnictví státu souvisejícím s plněním funkcí lesa na území národního parku a jeho ochranného

pásma je podle své územní příslušnosti uvedené v § 78 příslušná hospodařit správa národního parku.“). Jedná se o pozemky a objekty, které bude nová správa národního parku potřebovat pro zajištění správy a péče o lesní ekosystémy na území národního parku v souladu s povinnostmi, které jí vyplývají z ustanovení zákona a dalších právních předpisů.

K čl. III (Účinnost)

Navrhuje se nabytí účinnosti zákona k 1. lednu 2027, tj. s dostatečnou legisvakanční lhůtou umožňující vznik Správy národního parku nejenom formálně, ale také prakticky, tak, aby k tomu datu již byla schopna vykonávat alespoň v základním rozsahu jí svěřené kompetence orgánu státní správy (ochrana přírody, lesy, myslivost, rybářství, ochrana ZPF), odborné organizace a správce státního majetku. Zároveň se navrhuje nabytí účinnosti k 1. červenci 2025 pro vybraná ustanovení, která se týkají právního režimu všech národních parků a nejsou specificky vázána na vznik nového národního parku.